

Sygn. akt VI U 1401/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszcy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 25 lipca 2017 r. w Bydgoszcy

na rozprawie

odwołania: R. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 13 kwietnia 2016 r., znak:(...)

w sprawie: R. W.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wysokość emerytury

1) oddala odwołanie,

2) przyznaje od Skarbu Państwa adwokatowi G. W. kwotę 222 (dwieście dwadzieścia dwa) zł zawierającą podatek od towarów i usług tytułem pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonemu z urzędu.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych z urzędu przeliczył ubezpieczonemu R. W. świadczenie emerytalne od 1.02.2013 r. za okres 3 lat poprzedzających złożenie wniosku, z uwagi na ujawnienie w dniu 5.02.2016r. niedopłaty emerytury, które nastąpiło z powodu zaniżenia stażu pracy w decyzji o przyznaniu emerytury poprzez nieuwzględnienie okresu zatrudnienia ubezpieczonego od 27.10.1961 r. do 30.09.1966 r. na podstawie wpisu do legitymacji ubezpieczeniowej. W decyzji przyznano ubezpieczonemu prawo do odsetek za okres od 26.02.2013 r. do dnia 25.04.2016 r.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony zakwestionował sposób wyliczenia emerytury twierdząc, że organ rentowy nie uwzględnił faktycznych zarobków ubezpieczonego z okresu pracy w Zakładzie (...) w K. oraz w Zarządzie (...) Związku (...) w S.. W toku postępowania ubezpieczony zakwestionował także podstawę wymiaru świadczenia z okresu pracy w Centrali (...) w S. w latach 1966-1983 oraz wysokość spłaty świadczenia i odsetek wypłaconych z związku z ujawnieniem niedopłaty emerytury. W piśmie z dnia 7.04. 2017 r. ubezpieczony domagał się uwzględnienia do stażu pracy przy przeliczeniu emerytury także okresu od dnia 6.04.2001 r. do dnia 1.02.2013 r. W odniesieniu do okresu zatrudnienia w zakładzie (...) w K. ubezpieczony żądał przyjęcia wynagrodzeń według akt rentowych innego pracownika tego zakładu- (...).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i wskazał, że do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. W odniesieniu do okresów zatrudnienia, których zaliczenia według faktycznie otrzymywanego wynagrodzenia żądał ubezpieczony, organ rentowy stwierdził, iż nie zostały udokumentowane kwoty wynagrodzeń za te okresy.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Decyzją z dnia 6.04.2001 r. przyznano ubezpieczonemu prawo do emerytury. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia wyniósł 107,82%. Do ustalenia wysokości świadczenia organ rentowy przyjął 37 lat, 9 miesięcy okresów składkowych i 1 rok i 2 miesiące okresów nieskładkowych. Organ rentowy przyjął, że dla ubezpieczonego najkorzystniejsze lata to okres od 1962 do 1982 r. termin płatności świadczenia ustalono na dzień 25 każdego miesiąca.

Wnioskiem z dnia 3.02.2016 r. ubezpieczony zwrócił się do organu rentowego o doliczenie do stażu pracy okresu pracy od 27.10.1961 r. do 30.09.1966 r. oraz o doliczenie składek zaewidencjonowanych na jego koncie po dniu ustalenia prawa do emerytury.

dowód: wniosek w aktach rentowych.

W trakcie rozpoznania tego wniosku, w dniu 5.02.2016r. organ rentowy ujawnił niedopłatę emerytury, która nastąpiła z powodu zaniżenia stażu pracy ubezpieczonego w decyzji o przyznaniu emerytury poprzez nieuwzględnienie okresu zatrudnienia ubezpieczonego od 27.10.1961 r. do 30.09.1966 r. na podstawie wpisu do legitymacji ubezpieczeniowej. W związku z tym zaskarżoną decyzją z dnia 13.04.2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych z urzędu przeliczył ubezpieczonemu R. W. świadczenie emerytalne od 1.02.2013 r. za okres 3 lat wstecz i przyznał ubezpieczonemu wyrównanie świadczenia za okres od dnia 1.02.2013 r. do 31.03.2016 r. w kwocie 4317,46 zł i prawo do odsetek ustawowych za okres od 26.02.2013 r. do dnia 25.04.2016 r. w kwocie 662,96 zł.

Ubezpieczony R. W. pracował w Zarządzie (...) Związku (...) w S. od 1.10.1955 r. do 5.12.1956 r. oraz w Zakładzie (...) w K. w okresie od 1.06.1958 r. do 31.01.1961 r. a w Centrali (...) w S. w okresie od 1.10.1966 r. do 30.04.1983r.

Za okresy pracy w Zarządzie (...) Związku (...) w S. i w Zakładzie (...) w K. organ rentowy do podstawy wymiaru świadczenia przyjął wynagrodzenia minimalne z uwagi na brak właściwych dokumentów płacowych. Za okres pracy w Centrali (...) w S. organ przyjął wynagrodzenia z legitymacji ubezpieczeniowej ubezpieczonego.

W okresie od 1.05.1983r. do 1.03.2001r. ubezpieczony prowadził działalność gospodarczą, opłacając z tego tytułu składki na ubezpieczenie społeczne. Za 2001 r. ubezpieczony opłacił składki w kwocie 2327,95 zł. Po przyznaniu prawa do emerytury decyzją z dnia 6.04.2001 r. za okres do 1.02.2013 r. ubezpieczony, który nadal prowadził działalność gospodarczą, nie odprowadzał składek emerytalno - rentowych a jedynie składki na ubezpieczenie zdrowotne.

okoliczności bezsporne, nadto dokumenty w aktach rentowych

Ubezpieczony, który przepracował obowiązujący go czas pracy w Zarządzie (...) Związku (...) w S. i w Zakładzie (...) w K., przedłożył w toku postępowania angaże oraz kopię karty wynagrodzenia z okresu pracy w Zarządzie (...) Związku (...) w S. z adnotacją, że ubezpieczony otrzymywał od dnia wynagrodzenie w kwocie 1000 zł. oraz angaże z okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) w K. w okresie od 1.06.1958 r. do 31.01.1961r.

W angażu z dnia 1.10.1958 r. ustalono ubezpieczonemu od tego dnia wynagrodzenie w kwocie 900 zł. zwiększone o 10% dodatek. W angażu z dnia 26.02.1959 r. przyznano ubezpieczonemu wynagrodzenie w kwocie 800 zł zwiększone o 10 % dodatek.

Na rozprawie przed Sądem Okręgowym ubezpieczony wniósł - w odniesieniu do okresu zatrudnienia w Zarządzie Wojewódzkim (...) w B. za okres od 1.10.1955 r. do 5.12.1956 r. o przyjęcie do obliczenia podstawy wymiaru świadczenia wynagrodzenia w kwocie 2.000 zł, na tej podstawie, że oprócz kwoty wynagrodzenia 1.000 zł otrzymywał także wynagrodzenie za nadgodziny i premię uznaniową wypłacaną co miesiąc. Za okres od 1.06.1958 r. do końca zatrudnienia ubezpieczony zażądał przyjęcia jako podstawy wymiaru świadczenia kwoty 2.000 zł, bowiem pracował jako nauczyciel zawodu i wychowawca.

Pełnomocnik organu rentowego zobowiązany został przez Sąd do przeliczenia, na podstawie angaży złożonych do akt, hipotetycznego wynagrodzenia ubezpieczonego za okres od 1.10.1955 r. do 5.12.1956 r. i od 1.09.1958 r. do 31.01.1961 r. oraz wskazania czy przyjęcie tych wynagrodzeń spowoduje podwyższenie wskaźnika i w rezultacie świadczenia ubezpieczonego.

Organ rentowy dokonał stosownych wyliczeń, po uwzględnieniu kwot wynagrodzeń wynikających z angaży z dnia 1.10.1958 r. oraz z dnia 26.02.1959r. oraz karty wynagrodzenia z okresu pracy w Zarządzie (...) Związku (...) w S. i stwierdził, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia ubezpieczonego nie uległ zmianie i wynosi nadal 107,80 % oraz, że przeliczenie nie ma wpływu na wysokość świadczenia ubezpieczonego.(pismo ZUS k.117 z przedstawieniem przyjętych kwot wynagrodzeń i k.156 akt ZUS). A. W. (1) na którego wynagrodzenia z okresu pracy w Zakładzie (...) w K. powoływał się ubezpieczony, pracował u tego pracodawcy w okresie od 1.03.1954 r. do 29.02.1984 r. a w jego aktach rentowych znajduje się jedynie zaświadczenie o zatrudnieniu i zarobkach z lat 1983-1984

dowód : decyzja z dnia 6.04.2001 r. w aktach rentowych, pismo z dnia 30.05.1959 r. k.100, angaże k.29,59 i 60, 102,103, kopia karty wynagrodzenia k.70, obliczenie wskaźnika podstawy k.147 akt rentowych, zeznania ubezpieczonego –zapis A/V k.241, akta rentowe A. W. (2) i A. W. (1) dołączone do akt sprawy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie zgromadzonych dokumentów, których prawdziwości i wiarygodności strony nie kwestionowały w toku procesu, w tym zwłaszcza na podstawie angaży wskazanych wyżej oraz zeznań samego ubezpieczonego, którym Sad dał wiarę.

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zaskarżona decyzja odpowiada prawu i brak podstaw prawnych do jej zmiany.

Na wstępie rozważań merytorycznych należy zauważyć, iż ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.; zwana dalej „ustawą”) wprowadziła nieznanne dotąd w przepisach ubezpieczeniowych pojęcie kapitału początkowego i nowy sposób obliczania świadczeń emerytalnych. Stosownie do art. 15 ustawy, podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176 (ust. 1). Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy (ust. 2a). Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (ust. 6).

W wyroku z dnia 22 listopada 2010 r. (III AUa 1807/09, nie publ.) Sąd Apelacyjny w Gdańsku stwierdził „Sąd Apelacyjny uznaje za dopuszczalne ustalenie wysokości zarobków stanowiących podstawę wymiaru składek na

ubezpieczenie społeczne na podstawie nominalnego czasu pracy obowiązującego ubezpieczoną w roku 1989 i stawki godzinowej.

Zgodnie z treścią przepisu art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia;
- 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176;
- 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Zgodnie z tym przepisem istnieje możliwość dokonania przeliczenia emerytury, jeżeli zostanie wykazany wyższy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru od obliczonego poprzednio. Przepis ten oferuje wprawdzie możliwość przeliczenia emerytury, ale jednocześnie możliwość taka jest obwarowana warunkiem w postaci wykazania wynagrodzenia, które ma być wzięte pod uwagę jako podstawa wymiaru świadczenia dla takiego przeliczenia. Przepis ten nie stwarza, więc w zakresie przeliczenia emerytury żadnego automatyzmu. W tym kontekście należy stwierdzić, że ubezpieczony nie wykazał wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru od obliczonego poprzednio.

Ubezpieczony kwestionował przyjęte przez organ rentowy podstawy wymiaru składek za dwa okresy zatrudnienia.

W odniesieniu do tego żądania Sąd Okręgowy stwierdził, po dokonaniu przez organ rentowych stosownych obliczeń na karcie 157 akt rentowych, że przyjęcie do podstawy wynagrodzeń uwidoczonych w angażach omówionych we wcześniejszej części uzasadnienia nie spowoduje zmiany wysokości świadczenia ubezpieczonego. Brak było podstaw do przyjęcia jako wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego żądanej przez niego stawki 2000 zł, bowiem dokumenty placowe przedstawione przez ubezpieczonego nie wykazywały tych zmiennych składników wynagrodzenia na które powoływał się ubezpieczony - premii i dodatku - innego niż ten 10% przyznany w angażach obowiązujących od 1.10.1958 r. i od 1.03.1959 r. Nie było też podstaw do ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego ubezpieczonego na podstawie danych zawartych w aktach rentowych A. W. (1), zatrudnionego w Zakładzie (...) w K., bowiem po pierwsze każdy pracownik ma swoje własne uzgodnione z pracodawcą warunki zatrudnienia i brak dowodów na to, że ubezpieczony pracował na takich warunkach jak A. W. (1) ale po drugie A. W. (1) pracował u tego pracodawcy w okresie od 1.03.1954 r. do 29.02.1984 r. a w jego aktach rentowych znajduje się zaświadczenie o zatrudnieniu i zarobkach jedynie z lat 1983-1984, podczas gdy ubezpieczony domagał się przeliczenia okresu zatrudnienia za okres od 1.06.1958 r. do 31.1.1961r.

W odniesieniu do żądania spłaty świadczenia emerytalnego za okres dłuższy niż 3 lata, jak tego dokonał w zaskarżonej decyzji organ rentowy, Sąd nie znalazł również podstaw prawnych do uwzględnienia tego żądania.

Jak stanowi art. 133 ust. 1 ustawy emerytalnej "w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

- 1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3;

2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że zawarte w art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy określenie "błąd organu rentowego" obejmuje sytuacje, w których organ rentowy miał podstawy do przyznania świadczenia, lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił. Za takie przyczyny można uznać wszelkie zaniedbania tego organu, każdą obiektywną wadliwość decyzji, niezależnie od tego czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki, celowego działania organu rentowego, czy też rezultatem niewłaściwych działań pracodawców albo wadliwej techniki legislacyjnej i w konsekwencji niejednoznaczności stanowionych przepisów. Zdaniem Sądu Okręgowego w okolicznościach niniejszej sprawy organ bezzasadnie nie doliczył do stażu pracy ubezpieczonego okresu od 27.10.1961 r. do 30.09.1966 r. na podstawie zapisu w legitymacji ubezpieczeniowej ubezpieczonego i za ten niewątpliwy błąd przyznał ubezpieczonemu w zaskarżonej decyzji prawo do spłaty świadczenia za okres 3 lat t.j. od dnia 1.02.2013 r. do 31.03.2016 r. w kwocie 4317,46 zł i prawo do odsetek ustawowych za okres od 26.02.2013 r. do dnia 25.04.2016 r. w kwocie 662,96 zł. okres 3 letni stanowi maksymalny okres spłaty świadczenia i nie może zostać przedłużony z powodu braku podstawy prawnej dla takiego działania. Zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 01 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustalaniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczenia społecznego, odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń. Okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności - § 4.

Skoro termin płatności świadczenia emerytalnego ubezpieczonego określony został w decyzji z dnia 6.04.2001 r. na dzień 25 każdego miesiąca, ustalenie daty wymagalności na dzień 26.02.2013 r. było prawidłowe i brak było podstaw do przyznania odsetek od dnia 1.02.2013 r.

Odnosząc się do żądania uwzględnienia do stażu pracy ubezpieczonego okresu po ustaleniu prawa do emerytury t.j. okresu od 6.04.2001 r. do 1.02.2013 r. stwierdzić należy również jego bezzasadność. Niesporne jest w sprawie, że ubezpieczony po przejściu na emeryturę, kontynuował działalność gospodarczą ale opłacał w tym okresie jedynie składki na ubezpieczenie zdrowotne i dlatego okresu w którym nie opłacano składek emerytalnych do stażu pracy uwzględnić nie można, bowiem okres ten nie był okresem składkowym w rozumieniu art.6 ust.1 pkt 2 ustawy emerytalnej.

Co do okresu pracy ubezpieczonego w Centrali (...) w S. organ rentowy przyjął do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia wynagrodzenia uwidocznione w legitymacji ubezpieczeniowej, co przyznał sam ubezpieczony, nie kwestionując tych wielkości, mimo zgłoszenia w toku procesu żądania przeliczenia świadczenia również za ten okres pracy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art.477¹⁴§ 1 k.p.c. oddalił odwołanie, orzekając o kosztach zastępstwa prawnego na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.